

АСПЕКТИ ЕКОЛОГІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЯК ОСНОВИ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ.

Лоза В. А.

Екологічне законодавство виросло в одну з найбільш крупних за кількістю норм галузей законодавства, ядром якого є Закон України "Про охорону навколишнього середовища" від 25 червня 1991 року. Цей закон визначив порядок з правовими та соціальними також економічними основами організації охорони навколишнього середовища. Вирішення будь-яких екологічних проблем завжди ускладнюється протистоянням економічних та екологічних інтересів природокористувачів і власників природних ресурсів.

Усвідомлення обмежених можливостей і недостатності адміністративних методів управління в галузі екології сприяло виникненню ідеї щодо запровадження економічної зацікавленості суб'єктів екологічного права у додержанні вимог екологічного законодавства, стимулювання підприємств, підприємств, установ, організацій та громадян до підвищення ефективності власної природоохоронної діяльності за рахунок економічних важелів. Суть полягає в тому, що здійснення природоохоронної або будь-якої іншої діяльності у галузі екології з додержанням вимог екологічного законодавства повинно бути економічно вигідне в першу чергу самим господарюючим суб'єктам.

Українське законодавство – одне з найрозвинутіших екологічних законодавств у Європі. Але, щоб отримати позитивний результат, необхідна нормативна база, яка могла б могла забезпечити процедури нагляду та контролю за виконанням законодавства. В Україні екологічні інтереси де-факто залишаються неперіоритетними. Статті багатьох законів – це норми непрямой дії. Для їх застосування в повному обсязі потрібна розробка та впровадження додесяти додаткових підзаконних актів. Іноді цей процес тягнеться роками. Закон фактично втрачає юридичну силу тому, що відсутній механізм застосування.

Європейське співтовариство вже виробило правила гри, необхідно гармонійно поєднати наше законодавство з законодавством ЄС. Але рівень державних вимог повинен відповідати рівню технологій, що використовуються в нашій промисловій сфері. Якщо

нормативні акти просто встановлюють високий рівень вимог, нічого не зміниться. Логічно, щоб планування екологічних нормативів було адаптовано до рівня соціально-економічного розвитку держави. Сьогодні говорити про законодавчу підтримку українських підприємств, які мріють стати захисниками екології, занадто рано. Екологічні вимоги такі, що жодне підприємство виконати їх не може, потім виставляються штрафи за те, що такий рівень поки що не може бути досягнутим.

Держава, яка на протязі багатьох років заробляла чималі гроші на екологічних порушеннях, має стати державою, стимулюючою їх відсутність. Мова йде про розробку не лише нормативної бази до існуючих законів. Але й про прийняття нових законів, які були б не лише караючими, а й стимулюючими (хочеш скороти викиди – отримай кошти).

В Україні підприємствам з точки зору економіки вигідніше платити збори за викиди, ніж впроваджувати екотехнології. Підприємства платять штрафи в бюджет за забруднення навколишнього середовища. Якщо вони впроваджують екологічно чисті технології, то припиняють і сплачувати штрафи в міській бюджет. Виходить, з одного боку, що люди мають жити в чистому середовищі, а з іншого – створили такий економічний механізм, коли міська влада зацікавлена, щоб викиди забруднюючих речовин були більшими, адже надходження до міського бюджету будуть більшими. Але це хибний шлях. Припиняючи платити штрафи, підприємства економлять кошти та зможуть отримати більший прибуток і, як наслідок, виплатити більше податків.

Влада повинна зацікавити підприємства робити менше викидів, і виходить – менше платити. Зменшення плати – це позитивний результат. Необхідно змінити систему платежів за забруднення навколишнього середовища – повертати штрафи підприємствам, щоб ті змогли використовувати ці кошти на для впровадження екологічно безпечних розробок.

Законодавча база України підніметься на такий рівень, що стане питання: або вкладати кошти в екологічні проекти та йти в руслі законів, або закривати виробництво. Питання не може ставитись – вигідно чи ні. Необхідно стимулювати нові технології на законодавчому рівні – і обов'язково буде великий економічний ефект. Не тільки економічний, а й соціальний.